

SPRAWY POLSKIE W URUGWAJU

ATAK SOLIDARNOSCI Z POLSKIM KOMITETEM WYZWOLENIA NARODOWEGO.

1. Organizacja aktu. W dniu 31 sierpnia 1944 r. odbyła się w Montevideo, w sali teatru "Ateneo" akademicka pod nazwą: "Akt Solidarności i Pomocy POLSKIEMU KOMITETOWI WYZWOLENIA NARODOWEGO".

Organizatorami aktu byli: "Komitet Odbudowy Polski Ludowej" /komuniści polscy/ oraz Związek Żydów Polskich. Ten ostatni nie wystąpił jednak w sposób oficjalny, ograniczając się do podania w komunikacie, że akt jest organizowany przy udziale "Żydów Polskich".

Prezydium aktu składało się z następujących osób:

Dr. Eugenio PEREZ PETIT	- komunista, oficjalnie - bezpartyjny;
Enrique RODRIGUEZ	- czołowy komunista urugwajski
Hector MOYANO	- z partji "Nacional Independiente"
Dr. Aldo CIASULLO	- członek partji "Colorado" /Batllistas"/
Dr. Juan de LARA	- Hiszpan-republikanin, autor paszkwilu na rząd polski w Londynie
Piotr PUCZKOW	- Rosjanin, pełniący funkcje przewodniczącego ZWIĄZKU SŁOWIAN
Karol DAWIDOWICZ /?/
/Carlos LVOVICH/	- komunista, Żyd polski, występujący w imieniu T-wa Żydowskiego "Warszawa"
Bronisław TOKARZ	- komunista polski z Urugwaju
Stanisław KOWALEWSKI	- przywódca komunistów polskich w Argentynie i w krajach sąsiednich.

Na sali był obecny pozatem, lecz w skład Prezydium nie wchodził, dr. Tomasz DAWIDOW, delegat specjalny Kominternu do roboty słowiańskiej na terenie Ameryki Południowej.

Skład Prezydium wykazuje w sposób wyraźny, że akcja komunistyczna słowiańska, a ściślej biorąc - propaganda sowiecka poczyniły na terenie Urugwaju znaczne postępy. Obecność za stołem prezydialnym przedstawicieli urugwajskich partji demokratycznych lecz bynajmniej nie komunistycznych - Niezależnej Partji Narodowej oraz "Batllistów" dowodzi, iż zostali oni pozyskani dla sowieckiej tezy, w myśl której "Polski Komitet Wyzwolenia" nie jest narzuconym przez Rosję rządem

komunistycznym, lecz reprezentuje polskie warstwy ludowe i demokratyczne.

Liczba obecnych na sali wynosiła ok. 550 osób, w tym:

Okolo 400	-	Żydów
" 100	-	osób rozmaitych narodowości szło- wiańskich
" 50	-	Polaków

Przedstawiciele dyplomatyczno-konsularnych placówek państw aljanckich nie byli obecni. Z polskiej służby dyplomatycznej obecny był urzędnik Poselstwa w Montevideo Władysław WOJCIK.

Dla oceny składu narodowościowego akademii charakterystycznym jest fakt, że sala reagowała najbardziej gorąco na wszelkie wzmianki o walkach Żydów w ghetto warszawskim.

2. Przebieg akademii. Otwarcia aktu dokonał Bronisław TOKARZ, sekretarz Związku Słowian, w imieniu Komitetu odbudowy Polski Ludowej oraz T-wa im. T. Kościuszki.

W przemówieniu ograniczył się do stwierdzenia, że Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego jest autentyczną reprezentacją ludu polskiego oraz przytoczył szereg ustępów z manifestu, wydanego przez ten Komitet w dniu 28 lipca rb.

Cały przebieg wiecu był dobrze przygotowanym atakiem na rząd polski w Londynie. Jest rzeczą charakterystyczną, że przemówienia przedstawicieli Polaków - TOKARZA i KOWALEWSKIEGO utrzymane były w stosunkowo łagodnym tonie, główny zaś materiał propagandowy, służący do ataku na rząd polski, dostarczony był mówcom urugwajskim.

Głównym tematem przemówień poszczególnych mówców były następujące tezy:

- a/ uznanie dla Polskiego Komitetu Wyzwolenia, jako dla godnego i autentycznego przedstawiciela polskich mas chłopskich, robotniczych oraz żydowskich.
- b/ krytyka polskiej polityki wewnętrznej i zagranicznej do Września 1939 roku oraz Konstytucji z 1935r.;
- c/ uznanie dla wysiłku Rosji Sowieckiej w kierunku wyzwolenia Polski;
- d/ uzasadnienie słuszności żądań sowieckich w kierunku zwrotu polskich ziem wschodnich.

Komitet organizacyjny akademii otrzymał depezę z Wydziału Propagandy i Informacji Komitetu Wyzwolenia w Lublinie, która została odczytana przez KOWALEWSKIEGO. /Podp. Jędrzychowski/

Po wysłuchaniu przemówień, zebrani postanowili wysłać depezę hołdowniczą do Komitetu Lubelskiego z obietnicą moralnego i materialnego poparcia.

3. Treść przemówień, wygłoszonych na akademii,

była następująca:

Bronisław TOKARZ

- treść przemówienia inauguracyjnego została podana wyżej. Przemówienie umiarkowane, bez napaści na rząd w Londynie.

DAWIDOWICZ K.

/Karlos LVOVICH/

- Żyd; przemówienie b. ostre. Podkreślił pogromy i prześladowania Żydów w Polsce przedwrześniowej oraz nędzę wsi. Zbagatelizował opór polski podczas kampanji wrześniowej, tłumacząc to niedopuszczeniem do armii mniejszości narodowej. Zaznaczył, że gen. ROKOSOWSKI ma być z pochodzenia Żydem, a KONIEW - białorusinem.

Piotr PUCZKOW

- Rosjanin; przemówienie w tonie dość umiarkowanym, z podkreśleniem konieczności współpracy narodów słowiańskich.

Eugenio PEREZ PETIT

- złośliwy i gwałtowny atak na polską politykę zagraniczną. Zarzucił Polsce "karygodną odmowę zawarcia paktu z Rosją Sowiecką" celem przepuszczenia Armii Czerwonej przez swoje terytorium dla zaatakowania Niemców.

MOYANO Hector

- stwierdził, iż prześladowania Żydów w Polsce można było porównać tylko z traktowaniem ich przez Hitlerowców.

RODRIGUEZ Enrique

- przeprowadził analizę manifestu, ogłoszonego przez Komitet Wyzwolenia. Podkreślił moralne wartości poszczególnych członków Komitetu. Zanalizował "demokratyczną" konstytucję polską z roku 1921, porównując ją z "faszystowską" konstytucją z 1935 r., na której opiera istnienie rząd w Londynie. Złożył specjalny hołd Wandzie WASILEWSKIEJ.

Juan de LARA, oraz

Aldo CIANSULO

- zanalizował "imperjalistyczną" politykę Polski w stosunku do Rosji, wojnę 1920 roku, "przywłaszczenie ziem litewskich, ukraińskich i białoruskich" oraz konstytucję z 1935 roku, nadającą Prezydentowi "nieograniczone pełnomocnictwa".

Porównali stosunki polskie ze ścierniem się prądów polityczno-społecznych we Włoszech i w Hiszpanii.